

COMPETENTIEPROFIEL AMBULANT BEGELEIDER

Inleiding

De landelijke werkgroep coördinatoren Ambulante Begeleiding, cluster 2, heeft het initiatief genomen om een competentieprofiel voor de ambulante begeleider op te stellen.

De ambulante begeleider biedt ondersteuning en begeleiding aan leerkrachten, leerlingen, ouders en scholen voor leerlingen die te maken hebben met beperkingen in hun normale functioneren. Doel van de ondersteuning en begeleiding is een optimale ontwikkeling van de leerling te bevorderen door betrokkenen handreikingen te bieden bij het leren en de opvoeding van het kind of de jongere, waarbij het gebruik maken van de talenten en mogelijkheden van het kind of de jongere van groot belang is (denken in kansen en niet beperkingen). Verder breken we graag een lans voor de betrokkenheid van het kind, de leerling zelf! Ambulante begeleiders zouden in onze ogen zich bewust moeten zijn van de rol van de leerling zelf, de invloed en betrokkenheid bij het maken van plannen en aanpakken, bij begeleiding. Praten met het kind, niet alleen maar over het kind!

Dit competentieprofiel is bruikbaar voor alle ambulante begeleiders. Bij dit profiel gaan we ervan uit, dat de specifieke kennis die een ambulante begeleider over een bepaald type leerling en onderwijs moet hebben (bijvoorbeeld clusterspecifieke kennis) onderliggend bij dit profiel wordt toegevoegd door de werkgever die dit profiel gebruikt.

Dit profiel is te gebruiken bij functionerings- en beoordelingsgesprekken (gesprekscyclus, IPB), de ontwikkeling en opleiding van de ambulante begeleider in het kader van de wet BIO en bij werving en selectie in het kader van functie-eisen.

Dit competentieprofiel bestaat in twee lay-outs: één vorm zonder opname van de mogelijkheid om de competenties te scoren of in te vullen, en één vorm waarbij die mogelijkheid wel is opgenomen. Het is uiteraard aan elke organisatie zelf te bepalen welke vorm en inhoud van het competentieprofiel wordt gebruikt.

Het gebruik van dit profiel in enige vorm bevelen wij graag van harte aan.

Competenties Ambulant Begeleider

In dit profiel wordt steeds eerst de titel van een competentieveld genoemd met daarbij de uitleg van de titel (grijze vak). Vervolgens worden de onderdelen per competentieveld genoemd (witte vakken).

Kennis van leren en onderwijzen in het regulier onderwijs <i>Het vermogen een krachtige leeromgeving te creëren, o.a. door het leren in verband te brengen met realistische en voor leerlingen relevante toepassingen.</i>
Heeft gedegen kennis van en inzicht in de manier waarop leidsters in de voorschoolse opvang en leerkrachten in het regulier onderwijs zorg en begeleiding kunnen organiseren in de groep voor kinderen met specifieke behoeften (zorgstructuur, zorgcultuur, pedagogisch klimaat, klassenmanagement)
Is vaardig in het werken met kinderen, individueel of in de groepssituatie, naast de leerkracht en weet daarmee geformuleerde resultaten te bereiken en het handelingsrepertoire van leerkrachten te vergroten (voorbeeldrol vervullen, overdracht van aanpakken)
Heeft kennis van en inzicht in de normale en afwijkende ontwikkeling van kinderen en de factoren die daarop van invloed zijn
Signaleert problemen, herkent belangrijke informatie, legt verbanden en spoort mogelijke invloeden op in de ontwikkeling van het kind.
Trekt conclusies uit onderzoeksgegevens en zet deze om in concrete handelingsadviezen
Trekt op basis van analyse van een probleem correcte conclusies en neemt besluiten teneinde het probleem effectief op te lossen.
Traceert oplossingen, betreft deze van anderen, zowel van binnen als vanuit de omgeving van de school (onderwijsbegeleiding, partners in de zorg, sociale kaart)

Begeleiden <i>Het vermogen om anderen te ondersteunen in hun professioneel handelen zodanig dat het eigen oplossend vermogen, de zelfsturing van degene die begeleid wordt, toeneemt.</i>
Formuleert in dialoog met betrokken personen de vragen, behoeften, verwachtingen en betreft de leerling hierbij.
Denkt en werkt in termen van mogelijkheden en talenten van het kind en de school (niet in termen van deficiënties of 'onmogelijkheden')
Beschikt over adviesvaardigheden: weet ideeën/voorstellen met anderen te ontwikkelen, deze helder en doelgericht naar voren te brengen (zowel mondeling als schriftelijk) en kan voor- en nadelen van keuzes voorleggen, weet daarbij op een positieve manier invloed uit te oefenen
Beschikt over coachingsvaardigheden: weet oplossingsgericht en confronterend te begeleiden, kan voor- en nadelen van keuzes verwoorden en zorgt dat de zelfsturing, het eigen oplossend vermogen bij de leraar of school toeneemt
Is initiatiefrijk en creatief bij het zoeken van antwoorden op vragen van de leerling, leerkracht, ouders, van de school of samenwerkingsverband
Formuleert concrete en meetbare doelen en stelt samen met de klant relevante prioriteiten
Gaat systematisch na wat het effect is van het dienstverleningstraject en past het traject op basis daarvan aan
Weet informatie in een kleine groep te presenteren
Geeft presentaties, workshops en/of trainingen aan een (grotere) groep

Interpersoonlijk handelen en communiceren <i>Weet individuen en partijen zodanig te benaderen en te beïnvloeden dat hij/zij betrokkenen weet te binden op gezamenlijke doelen, die de ontwikkeling van het kind ten goede komen.</i> <i>Onderhoudt goede relaties met relevante personen en partijen</i>
Communiqueert effectief in verschillende situaties, bereikt daarmee gewenste resultaat, onder meer door goed toepassen van onderscheid in inhouds- en betrekkningsniveau.
Benadert de ander vanuit een respectvolle houding, behandelt gesprekspartners gelijkwaardig
Heeft een nieuwsgierige, kritische en onderzoekende houding
Is empathisch en weet de ander te bemoedigen
Treedt met behoud van de relatie overtuigend en doortastend op als de situatie daarom vraagt
Gaat adequaat om met uiteenlopende belangen, weerstanden en conflicten

Samenwerken <i>De ambulante begeleider levert een actieve bijdrage aan een gezamenlijk resultaat of probleemoplossing.</i>
Heeft een open houding naar anderen en hun belangen
Neemt initiatief tot vormen van samenwerking
Stelt het gezamenlijk belang boven het eigen belang
Motiveert en enthousiasmeert anderen
Ondersteunt de professionele ontwikkeling van collega's d.m.v. collegiale consultatie, kennisuitwisseling, intervisie etc.

Professionele beroepshouding <i>De ambulante begeleider stelt zich professioneel op en ontwikkelt zich voortdurend in de beroepsuitoefening</i>
Is zich bewust van eigen waarden en opvattingen
Heeft een goed beeld van de eigen competenties, sterke en minder sterke kanten
Werkt op een planmatige manier aan de eigen ontwikkeling en de expertiseontwikkeling van de organisatie
Legt op eigen initiatief verantwoording af over het eigen handelen
Heeft een open houding om zich voortdurend te blijven ontwikkelen via evaluatie eigen werk, reflectie en feedback van anderen
Is in staat om eigen gedrag en dat van anderen te begrijpen en te analyseren
Weet zichzelf te presenteren, er 'te staan' als professional in contacten

Plannen en organiseren <i>Plant en regelt op een efficiënte manier de werkzaamheden binnen de beschikbare tijd, beheert de eigen agenda</i>
Plant en organiseert, werkt planmatig en bewaakt daarbij de eigen tijdsbesteding
Werkt zelfstandig

Rapporteren <i>Adequaat verslag bieden, mondeling en/of schriftelijk</i>
Formuleert doelen smart (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden)
Formuleert in correct Nederlands, met een goede opbouw (of zorgt dat dit gebeurt)

Kwaliteitsgerichtheid
<i>Voert de dienstverlening uit met een permanent oog voor het leveren van kwaliteit</i>
Werkt klantgericht: is voldoende bereikbaar en beschikbaar voor de klant
Werkt volgens de kwaliteitseisen van de organisatie (protocollen en procedures, afspraken rond tijdsbesteding directe en indirecte tijd)
Reflecteert op het eigen werk, vraagt feedback en past verbeteringen toe (plan-do-check-act)
Doet voorstellen voor de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening
Zegt wat hij doet, doet wat hij zegt en doet wat werkt

Persoonlijk ondernemerschap
<i>Representeert de organisatie, signaleert mogelijkheden voor dienstverlening en zet die om in dienstverleningsaanbod</i>
Is zich bewust van de representatieve rol vanuit de eigen organisatie en handelt daarnaar
Heeft kennis van de producten en mogelijkheden in het dienstverleningsaanbod in de eigen organisatie
Signaleert mogelijkheden voor dienstverlening in de omgeving
Signaleert het aanbod van andere organisaties en de eigen sterke en minder sterke punten ten opzichte van anderen
Gaat (nieuwe) relaties aan en onderhoudt deze adequaat. Onderhoudt voor de dienstverlening relevante netwerken